

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

26 februari 2004

ONTWERP VAN DECREET

**houdende goedkeuring en uitvoering van het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden
en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen
binnen het Nederlandse en het Vlaamse hoger onderwijs,
ondertekend te Den Haag op 3 september 2003**

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	7
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad	11
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	15
Advies van de Raad van State	25
Ontwerp van decreet	33
Bijlage : Tekst van het verdrag tusssen de Vlaamse Gemeenschap van België en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Vlaamse en Nederlandse hoger onderwijs	37

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ACHTERGROND

Met de ondertekening van de Bolognaverklaring op 19 juni 1999 namen initieel 31 Europese ministers bevoegd voor hoger onderwijs het engagement te streven naar een Europese hoger onderwijsruimte zonder afbreuk te doen aan de culturele diversiteit die Europa kenmerkt. Zo werd er een proces gestart om aan het Europees hoger onderwijs een transparante structuur te geven en de Europese dimensie in kwaliteitszorg te geven.

Tijdens de ministeriële opvolgingsconferentie te Praag op 19 mei 2001 is het belang onderstreept van Europese samenwerking op het terrein van de kwaliteitszorg en de ontwikkeling van accreditatiesystemen.

Met het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen werd het regelgevend kader gecreëerd voor de invoering van de bachelor-masterstructuur en de accreditatie in het hoger onderwijs.

Om na te gaan of de aangeboden opleidingen aan de standaarden van basiskwaliteit voldoen heeft Vlaanderen net als Nederland er voor gekozen om tegelijk met de invoering van de bachelor-masterstructuur ook de accreditatie in te voeren.

Accreditatie is een keurmerk verleend door een onafhankelijk orgaan dat aangeeft dat een opleiding aan bepaalde kwalitatieve maatstaven voldoet. Accreditatie vormt het sluitstuk van het bestaande visitatiestelsel en moet bijdragen aan een verdere ontwikkeling van de kwaliteitszorg gericht op meer onafhankelijkheid en transparantie.

Internationale samenwerking op het vlak van accreditatie en kwaliteitszorg verhoogt de onafhankelijkheid, de transparantie en de geloofwaardigheid ervan. Een transnationaal systeem van accreditatie draagt in hoge mate bij aan de internationale vergelijkbaarheid van de bachelors- en mastersopleidingen. Een open bestel van hoger onderwijs in Europa is alleen mogelijk als de vergelijking en de erkenning van opleidingen gebeurt op basis van inhoudelijke en kwalitatieve overwegingen. Voor vooral kleine landen is het aangewezen om samen te werken op het vlak van kwaliteitszorg en accreditatie. Vlaanderen en Nederland hebben van meet af aan gekozen om samen te werken. Het decreet van 4 april 2003 bepaalt dat bij een internationaal verdrag het orgaan zal aangewezen worden dat in

Vlaanderen de accreditaties verleent en de toets nieuwe opleiding uitvoert.

Dit verdrag vormt geen eindpunt wat de internationalisering van de kwaliteitszorg en de accreditatie betreft. Het plaatst Vlaanderen en Nederland in een sterke positie om in de toekomst een voorttrekkersrol te vervullen op dat vlak. De uiteindelijke doelstelling moet zijn te komen tot een kader voor de wederzijdse erkenning van accreditaties en van diploma's, graden en opleidingen in Europa.

II. VERDRAG

Bij het verdrag is een uitgebreide toelichting geschreven. In deze memorie van toelichting worden alleen de hoofdpunten ervan herhaald en wordt er kort ingegaan op de inpassing ervan in het Vlaamse hoger onderwijsbestel.

II.1. Hoofdpunten

- De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie wordt in het leven geroepen. De instelling heeft een volledige rechtspersoonlijkheid. De zetel ervan is in Den Haag. Nederland en Vlaanderen verbinden er zich toe om deze Accreditatieorganisatie te belasten met de taak om zowel de Nederlandse als de Vlaamse opleidingen in het hoger onderwijs te accrediteren of in het geval het gaat om nieuwe opleidingen aan de toets nieuwe opleiding te onderwerpen.
- De Accreditatieorganisatie neemt besluiten naar Nederlands recht als het gaat om Nederlandse opleidingen. De besluiten van de Accreditatieorganisatie ten aanzien van Vlaamse opleidingen worden beschouwd als administratieve rechtshandelingen naar Belgisch recht.
- De Nederlandse en de Vlaamse minister bevoegd voor hoger onderwijs vormen een comité van ministers dat bevoegd is voor de benoeming van de leden, de goedkeuring van het bestuursreglement, de begroting en de jaarrekening.
- De Accreditatie kent de volgende inrichting : een Bestuur, een Dagelijks Bestuur, een Bureau en een Adviesraad.
- Het Bestuur en het Dagelijks bestuur worden in een 60-40 verhouding samengesteld uit personen voorgedragen door de Nederlandse minister en door de Vlaamse minister. De benoeming is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

- Het verdrag regelt op hoofdlijnen de inhoud van het bestuursreglement.
- Het verdrag regelt de wederzijdse erkenning van de accreditaties verleend aan Nederlandse en Vlaamse opleidingen. Met het oog op doorstroming in het hoger onderwijs.
- Nederland en Vlaanderen dragen bij in het dekken van de kosten van de Accreditatieorganisatie in een 60-40 verhouding.
- Nederland en Vlaanderen bepalen elk afzonderlijk de tarieven die de Accreditatieorganisatie mag aanrekenen aan de instellingen voor het verlenen van accreditaties of voor het uitvoeren van de toets nieuwe opleidingen.
- Het verdrag voorziet in een periodieke evaluatie van het functioneren van de Accreditatieorganisatie ten behoeve van het Nederlandse en Vlaams Parlement.

II.2. Inpassing in het Vlaamse hoger onderwijsstelsel.

Het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen bepaalt dat in de Vlaamse Gemeenschap de graden van bachelor en master maar verleend worden na het met goed gevolg voltooien van een opleiding die geaccrediteerd is, of erkend is als nieuwe opleiding of geniet van een tijdelijk erkenning.

Het decreet bepaalt voorts de generieke kwaliteitswaarborgen en de 'learning outcomes'. De Accreditatieorganisatie moet deze bepalingen in acht nemen bij het vaststellen van het beoordelingskader en van het toetsingkader nieuwe opleidingen.

Het decreet bepaalt dat elke belanghebbende bij de Vlaamse regering een beroep kan indienen tegen een besluit van het Accreditatieorgaan.

De hoofdlijnen van te volgen procedure met het oog op het verlenen van een accreditatie of het uitvoeren van een toets nieuwe opleidingen liggen vast in het decreet. De accreditatieorganisatie moet nadere praktische richtlijnen vaststellen onder meer met betrekking tot de vorm en de inhoud van het dossier.

III. GOEDKEURINGSPROCEDURE

Dit verdrag regelt een gemeenschapsaangelegenheid en heeft uitsluitend betrekking op aangelegenheden waarvoor uitsluitend de Gemeenschappen, ieder wat haar betreft, volgens artikel 127, § 1, van de Grondwet bevoegd zijn.

Conform artikel 81, § 1, van de bijzondere wet op de hervorming van de instellingen heeft de Vlaamse regering de federale minister van Buitenlandse Zaken vooraf op de hoogte gebracht zowel van het voornemen om onderhandelingen te voeren met Nederlands met het oog op het sluiten van het verdrag als van de goedkeuring van het verdrag door de Vlaamse regering. De federale regering bij monde van de minister van Buitenlandse Zaken heeft telkens medegedeeld dat er van federale zijde geen bezwaren zijn tegen het voorliggende verdrag.

Overeenkomstig artikel 167, § 3, van de Grondwet hebben de verdragen die de gemeenschapsregeringen hebben gesloten eerst gevolg nadat zij de instemming van de bevoegde parlementen hebben verkregen. Met het oog op die instemming wordt dit ontwerp van decreet aan het Vlaams Parlement voorgelegd.

IV. JURIDISCHE ELEMENTEN – ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State heeft in het advies dd. 23 januari 2004 (nr. 36.392/1) volgende opmerkingen geformuleerd omtrent het ontwerpdecreet.

A. Bevoegdheidstoewijzing aan internrechtelijke organen

1) Het verdrag omvat een aantal opdrachten voor de Vlaamse minister bevoegd voor het hoger onderwijs of voor de Vlaamse regering.

De Raad van State stelt vast dat deze bevoegdheidstoewijzingen aldus in beginsel niet meer eenzijdig kunnen worden gewijzigd aan de kant van de Vlaamse Gemeenschap en beveelt aan dergelijke bevoegdheidstoewijzingen niet in het verdrag op te nemen.

2) De verdragspartijen hebben het evenwel nuttig geoordeeld om een uitdrukkelijke delegatie aan de uitvoerende macht op te nemen inzake het regelen van de rechtspositie van de Vlaamse leden van het Bestuur van de Accreditatieorganisatie, de bekrachtiging van de beoordelings- en toetsingska-

ders en het bepalen van de tarieven voor het verlenen van accreditaties. De regering kan sneller optreden en aldus kan de vlotte uitvoering van de wederzijdse internationaalrechtelijke verplichtingen best worden gegarandeerd.

3) Tevens dient het volgende te worden gesteld.

3.1) Wat betreft het regelen van de rechtspositie van de Vlaamse leden van het Bestuur van de Accreditatieorganisatie kan worden gesteld dat het hier om een uitermate bestuurlijke aangelegenheid gaat, waardoor de bevoegdheidstoewijzing aan de uitvoerende macht of een lid daarvan een evidentie is. Er mag daarbij niet voorbij worden gegaan aan de traditionele delegatie aan de leden van de Vlaamse regering voor het nemen van beslissingen voor de toepassing van de verdragen, EG-verordeningen, wetten, decreten, koninklijke besluiten, ministeriële besluiten, verordeningen en besluiten van de Vlaamse regering en samenwerkingsakkoorden inzake de eigen bevoegdheidsdomeinen (thans art. 15, § 1, 1°, van het delegatiebesluit van 10.06.2003).

3.2) Wat betreft de bekrachtiging van de beoordelings- en toetsingskaders door de Vlaamse regering (art. 10 van het verdrag) moet het volgende in ogenschouw worden genomen.

Gemeenschappen en Gewesten kunnen bij verdrag beslissingsbevoegdheid toekennen aan internationale of supranationale instellingen (Adv. R.v.St. Afd. Wg., Vl. Parl. 1994-95, 728/1). De Raad van State stelde dienaangaande inderdaad dat *“de opvatting [kan] worden bijgetreden, luidens welke de besluiten van [dergelijke instelling] niet telkens de instemming van de Vlaamse Raad behoeven om voor de Vlaamse Gemeenschap bindend te zijn, eensdeels, en luidens welke de omzetting in intern recht van die besluiten door de decreetgever kan worden opgedragen aan de Vlaamse regering, anderdeels”*.

De beoordelings- en toetsingskaders zijn nu zeer zeker normen, uitgevaardigd door een internationaal dan wel supranationaal orgaan, dewelke evenwel het exequatur behoeven van de regering, vooraleer zij van toepassing kunnen worden in de interne rechtsorde.

Daarbij dient overigens te worden gesteld dat de beoordelings- en toetsingskaders tot stand dienen te komen binnen een zeer strikte decretale systematiek (de generieke kwaliteitswaarborgen, omschreven in artikel 58 van het structuurdecreet van 4 april 2003) en dat het exequatur door de regering wordt verleend op grond van een toetsing van de

beoordelings- en toetsingskaders aan deze meticulous uitgewerkte systematiek. Dergelijke toetsing aan een door het Vlaams Parlement uitgewerkt kader komt gebruikelijk aan de uitvoerende macht toe.

3.3) Wat betreft de bevoegdheidstoewijzing inzake tarifiering wordt verwezen naar het gestelde onder III.3.

4) Concluderend kan worden gesteld dat de bevoegdheidstoewijzing die door het verdrag wordt gehonoreerd zeer nauw aansluit bij de traditionele allocatie van bevoegdheden in het staatsbestel, waardoor het moeilijk is in te zien dat op termijn internrechtelijke wijzigingen zouden plaatsgrijpen die lijnrecht ingaan tegen het model dat door het verdrag in acht wordt genomen.

B. Mogelijkheid om aanvullende bevoegdheden aan de Accreditatieorganisatie op te dragen

Luidens artikel 1, 2., van het verdrag kunnen de verdragsluitende partijen, elk voor zich doch na overleg, de Accreditatieorganisatie belasten met bijkomende opdrachten die de hoofdplicht ondersteunen of aanvullen.

De Raad van State formuleert hierop geen kritiek, doch merkt enkel op dat *“het toekennen van deze bijkomende opdrachten uiteraard [dient] te gebeuren in overeenstemming met de internrechtelijke regelgeving, wat betekent dat daarover in eerste instantie door de decreetgever moet worden beslist, maar dat ook de regering daartoe kan worden gemachtigd”*.

Deze vaststelling is uiteraard correct. Om die reden is het dan ook wenselijk om in het decreet een algemene delegatiebepaling op te nemen die de regering toelaat om volgende aangelegenheden op soepele wijze aan de Accreditatieorganisatie op te dragen :

1° studie en advies over kwaliteitszorg in het hoger onderwijs ;

2° studie en advies over de samenwerking Nederland – Vlaanderen in het hoger onderwijs in het algemeen.

Opgemerkt weze dat reeds andere elementen in de hogeronderwijsdecreetgeving een specifieke bevoegdheidsopdracht bij besluit mogelijk maken. Het op grond van het ontwerp van Aanvullingsdecreet in het structuurdecreet van 4 april 2003 nieuw in te voeren artikel 64, § 3, tweede lid, bepaalt zo

dat de regering een instantie kan aanwijzen die belast wordt met de opmaak en het actualiseren van het hogeronderwijsregister.

C. Bevoegdheidstoewijzing inzake tariefbepaling

De Raad van State stelt dat de tariefbepaling voor de accreditatie en de toets nieuwe opleiding “*niet zonder meer aan de regering – laat staan aan de minister – [kunnen] worden overgelaten (zie artikel 15 van het verdrag)*”.

Deze interpretatie is niet geheel onbetwistbaar, daar geargumenteed zou kunnen worden dat de minister, door de verdragsrechtelijke bevoegdheidstoewijzing, deel gaat uitmaken van een supranationale systematiek en als dusdanig specifieke verordnungsbevoegdheden toebedeeld krijgt die normaliter – i.e. op basis van de internrechtelijke bevoegdheidsverdeling – niet aan een minister toekomen.

Desalniettemin is het wijs om in te gaan op de suggestie van de Raad van State om de tarifiering binnen een decretale vork uit te werken.

Aldus wordt in het decreet volgende systematiek uitgewerkt, op grond van een reële kostenraming :

- 1° de kost voor een toets nieuwe opleiding is gelegen tussen 5.000 en 10.000 euro ;
- 2° de kost voor een accreditatie is gelegen tussen 500 en 1.000 euro.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

Marleen VANDERPOORTEN

*De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands
Beleid en E-government,*

Patricia CEYSENS

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende goedkeuring van het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en het Vlaamse hoger onderwijs ondertekend te Den Haag op 3 september 2003

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de minister-president van de Vlaamse regering, de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming en de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming en de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

Het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en het Vlaamse hoger onderwijs ondertekend te Den Haag op 3 september 2003, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

Marleen VANDERPOORTEN

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government,

Patricia CEYSENS

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

Vlaamse Onderwijsraad
Leuvenseplein 4
1000 Brussel

Raad Hoger Onderwijs
4 november 2003
RHO/RBE/ADV/005

Advies over het voorontwerp van decreet houdende goedkeuring van het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en Vlaamse hoger onderwijs, ondertekend te Den Haag op 3 september 2003

1 Situering

Op 21 oktober 2003 verzocht Mevr. M.Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, de Vlor om advies uit te brengen over het bovenvermelde voorontwerp van decreet. De Raad Hoger Onderwijs bespreekt dit advies in de vergadering van 4 november 2003 en keurt dit advies goed in aanwezigheid van 14 leden.

2 Toelichting bij het voorontwerp van decreet

Op 3 september 2003 in Den Haag ondertekenden de Vlaamse en de Nederlandse minister bevoegd voor hoger onderwijs het verdrag inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Vlaamse en Nederlandse hoger onderwijs.

De hoofdpunten van dit verdrag zijn:

- De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie wordt in het leven geroepen. De instelling heeft volledig rechtspersoonlijkheid. De zetel ervan is in Den Haag. Nederland en Vlaanderen verbinden er zich toe om deze Accreditatieorganisatie te belasten met de taak om zowel de Nederlandse als de Vlaamse opleidingen in het hoger onderwijs te accrediteren of als het gaat om nieuwe opleidingen, ze aan de toets nieuwe opleiding te onderwerpen.
- De Accreditatieorganisatie neemt besluiten naar Nederlands recht als het gaat om Nederlandse opleidingen. De besluiten van de Accreditatieorganisatie over Vlaamse opleidingen worden beschouwd als administratieve rechtshandelingen naar Belgisch recht.
- De Nederlandse en de Vlaamse minister bevoegd voor hoger onderwijs vormen een comité van ministers dat bevoegd is voor de benoeming van de leden, de goedkeuring van het bestuursreglement, de begroting en de jaarrekening.
- De Accreditatieorganisatie kent de volgende structuur : een bestuur, een dagelijks bestuur, een bureau en een adviesraad.
- Het bestuur en het dagelijks bestuur worden in een 60-40 verhouding samengesteld uit personen voorgedragen door de Nederlandse minister en door de Vlaamse minister. De benoeming is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.
- Het verdrag regelt de hoofdlijnen van de inhoud van het bestuursreglement.

- Het verdrag regelt de wederzijdse erkenning van de accreditaties verleend aan Nederlandse en Vlaamse opleidingen. Met het oog op doorstroming in het hoger onderwijs.
- Nederland en Vlaanderen betalen mee de kosten van de Accreditatieorganisatie in een 60-40 verhouding.
- Nederland en Vlaanderen bepalen elk afzonderlijk de tarieven die de Accreditatieorganisatie mag aanrekenen aan de instellingen voor het verlenen van accreditaties of voor het uitvoeren van de toets nieuwe opleidingen.
- Het verdrag voorziet in een periodieke evaluatie van het functioneren van de Accreditatieorganisatie ten behoeve van het Nederlandse en Vlaamse Parlement.

De ondertekening van dit verdrag kadert in de uitvoering van het structuurdecreet van 4 april 2003. Dat bepaalt dat het orgaan dat in Vlaanderen de accreditaties verleent en de toets nieuwe opleiding uitvoert, met een internationaal verdrag zal aangewezen worden.

Via de accreditatie geeft de Vlaamse overheid vorm aan de principes van de Bolognaverklaring (19 juni 1999) en de prioriteiten die tijdens de ministeriële opvolgingsconferentie op 19 mei 2001 in Praag werden afgesproken.

3 Advies

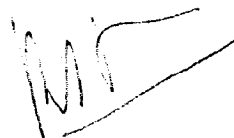
De marge waarover de Raad Hoger Onderwijs beschikt om zich uit te spreken over dit voorontwerp van decreet, is bijzonder beperkt. Het parlement kan het verdrag enkel ratificeren of niet.

In zijn advies over het structuurdecreet (11 juni 2002, RHO/RBE/ADV/011) pleitte de Raad Hoger Onderwijs voor internationale samenwerking in verband met accreditatie en vroeg de raad aan de minister om gepaste initiatieven te nemen om de noodzakelijke internationale samenwerking te realiseren. De raad beklemtoonde toen wel dat bij accreditatie de Vlaamse eigenheid gerespecteerd moet blijven. In zijn visietekst over accreditatie (12 maart 2002, RHO/VHE/DOC/038e) had de raad gesteld dat men "bij de vertaling van standaarden naar indicatoren rekening zal moeten houden met de Vlaamse context. De verantwoordelijk voor de accreditatie en de consequenties ervan moet alleszins bij de Vlaamse overheid liggen."

De Raad Hoger Onderwijs stelt vast dat het voorliggende verdrag in veel opzichten deze dubbele doelstelling (internationale samenwerking en Vlaamse eigenheid) garandeert. De raad staat daarom principieel positief tegenover instemming met dit verdrag door het Vlaamse Parlement.

Guy Aelterman
voorzitter

Rik Belmans
secretaris

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Brussel, 10 december 2003
50/LV/kv/brfAdvAccreditatie

Mevr. VANDERPOORTEN Marleen
Vlaams minister van Onderwijs en
Vorming
Koning Albert II-laan 15

1210 BRUSSEL

Betreft: advies over het voorontwerp van decreet houdende goedkeuring van het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en het Vlaamse hoger onderwijs ondertekend te Den Haag op 3 september 2003

Mevrouw de Minister,

De SERV heeft advies uitgebracht over het bovenvermelde voorontwerp van decreet op de vergadering van 10 december 2003.

De SERV adviseert dat Vlaanderen blijvend de kwaliteit van de opleidingen moet bewaken door de controle over de opleidingen bij Vlaanderen te houden. Het accreditatiesysteem en de toets nieuwe opleidingen moeten kwaliteitswaarborgen verzoenen met soepel kunnen inspelen op actuele maatschappelijke behoeften, nieuwe ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, in technologie en wetenschap. Deze elementen moeten dus onderdeel zijn van de accreditatiekaders en de toets nieuwe opleidingen. Externe experts moeten betrokken worden in het accreditatieproces, met name bij de visitatiepanels, in functie van hun expertise als afnemend veld van de betrokken opleidingen. De SERV vraagt de minister in welke mate informatie uit de profielen die met een aangepast format en aangepaste procedure (zie gepland wetenschappelijk onderzoek) zullen worden gemaakt door de SERV i.s.m. de sectoren, zal deel uitmaken van de accreditatiekaders en de toets nieuwe opleidingen en welke de rol van de SERV zal zijn.

Niet alleen voor nieuwe opleidingen, maar ook voor het reeds bestaande opleidingsaanbod zou er zoveel mogelijk synergie nagestreefd moeten worden in het opleidingsaanbod. De accreditatie van het bestaande aanbod moet gratis zijn, enkel voor nieuwe opleidingen kan een remgeld worden gevraagd.

Een uitgebreidere argumentatie met voorstellen vindt u in de tekst van het volledige advies in bijlage.

Pieter Kerremans
Administrateur-generaal

Met de meeste hoogachting,

Xavier Verboven
Voorzitter

SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Brussel, 10 december 2003
111903_Advies_accreditatieverdrag

Advies

Accreditatieverdrag met Nederland

1. Inleiding en situering adviesvraag

De Vlaamse Minister van Onderwijs en Vorming heeft de SERV bij brief van 12 november 2003 gevraagd advies te geven over het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en het Vlaamse hoger onderwijs ondertekend te Den Haag op 3 september 2003. De SERV kreeg de normale adviestermijn van 1 maand.

Volgens de Memorie van Toelichting is "Accreditatie is een keurmerk verleend door een onafhankelijk orgaan dat aangeeft dat een opleiding aan bepaalde kwalitatieve maatstaven voldoet. Accreditatie vormt het sluitstuk van het bestaande visitatiestelsel en moet bijdragen aan een verdere ontwikkeling van de kwaliteitszorg gericht op meer onafhankelijkheid en transparantie. Internationale samenwerking op het vlak van accreditatie en kwaliteitszorg verhoogt de onafhankelijkheid, de transparantie en de geloofwaardigheid ervan. Een transnationaal systeem van accreditatie draagt in hoge mate bij aan de internationale vergelijkbaarheid van de bachelors- en mastersopleidingen. Een open bestel van hoger onderwijs in Europa is alleen mogelijk als de vergelijking en de erkenning van opleidingen gebeurt op basis van inhoudelijke en kwalitatieve overwegingen. Voor vooral kleine landen is het aangewezen om samen te werken op het vlak van kwaliteitszorg en accreditatie. Vlaanderen en Nederland hebben van meet af aan gekozen om samen te werken. Het decreet van 4 april 2003 bepaalt dat bij een internationaal verdrag het orgaan zal aangewezen worden dat in Vlaanderen de accreditaties verleent en de toets nieuwe opleiding uitvoert.

Dit verdrag vormt geen eindpunt wat de internationalisering van de kwaliteitszorg en de accreditatie betreft. Het plaatst Vlaanderen en Nederland in een sterke positie om in de toekomst een voortrekkersrol te vervullen op dat vlak. De uiteindelijke doelstelling moet zijn te komen tot een kader voor de wederzijdse erkenning van accreditaties en van diploma's, graden en opleidingen in Europa.

De hoofdlijnen van het verdrag zijn de volgende:

- De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie wordt in het leven geroepen. De instelling heeft een volledige rechtspersoonlijkheid. De zetel ervan is in Den Haag. Nederland en Vlaanderen verbinden er zich toe om deze Accreditatieorganisatie te belasten met de taak om zowel de Nederlandse als de Vlaamse opleidingen in het hoger onderwijs te accreditieren of in het geval het gaat om nieuwe opleidingen aan de toets nieuwe opleiding te onderwerpen.
- De Accreditatieorganisatie neemt besluiten naar Nederlands recht als het gaat om Nederlandse opleidingen. De besluiten van de Accreditatieorganisatie ten aanzien van Vlaamse opleidingen worden beschouwd als administratieve rechtshandelingen naar Belgisch recht.

- De Nederlandse en de Vlaamse minister bevoegd voor hoger onderwijs vormen een comité van ministers dat bevoegd is voor de benoeming van de leden, de goedkeuring van het bestuursreglement, de begroting en de jaarrekening.
- De Accreditatie kent de volgende inrichting : een Bestuur, een dagelijks bestuur, een bureau en een Adviesraad.
- Het Bestuur en het Dagelijks bestuur worden in een 60-40 verhouding samengesteld uit personen voorgedragen door de Nederlandse minister en door de Vlaamse minister. De benoeming is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.
- Het verdrag regelt op hoofdlijnen de inhoud van het bestuursreglement.
- Het verdrag regelt de wederzijdse erkenning van de accreditaties verleend aan Nederlandse en Vlaamse opleidingen. Met het oog op doorstroming in het hoger onderwijs.
- Nederland en Vlaanderen dragen bij in het dekken van de kosten van de Accreditatieorganisatie in een 60-40 verhouding.
- Nederland en Vlaanderen bepalen elk afzonderlijk de tarieven die de Accreditatieorganisatie mag aanrekenen aan de instellingen voor het verlenen van accreditaties of voor het uitvoeren van de toets nieuwe opleidingen.
- Het verdrag voorziet in een periodieke evaluatie van het functioneren van de Accreditatieorganisatie ten behoeve van het Nederlandse en Vlaamse Parlement."

2. Samenvatting

De hoofdlijnen van het SERV-advies zijn:

- blijvend bewaken dat de kwaliteit van de opleidingen in Vlaanderen behouden blijft door de controle over de opleidingen bij Vlaanderen te houden;
- het accreditatiesysteem en de toets nieuwe opleidingen moeten kwaliteitswaarborgen verzoenen met soepel kunnen inspelen op actuele maatschappelijke behoeften, nieuwe ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, in technologie en wetenschap. Deze elementen moeten dus onderdeel zijn van de accreditatiekaders en de toets nieuwe opleidingen. Externe experts moeten betrokken worden in het accreditatieproces, met name bij de visitatiepanels, in functie van hun expertise als afnemend veld van de betrokken opleidingen. De SERV vraagt de minister in welke mate informatie uit de profielen die met een aangepast format en aangepaste procedure (zie gepland wetenschappelijk onderzoek) zullen worden gemaakt door de SERV i.s.m. de sectoren, zal deel uitmaken van de accreditatiekaders en de toets nieuwe opleidingen en welke de rol van de SERV zal zijn;
- niet alleen voor nieuwe opleidingen, maar ook voor het reeds bestaande opleidingsaanbod zou er zoveel mogelijk synergie nagestreefd moeten worden in het opleidingsaanbod;
- de accreditatie van het bestaande aanbod moet gratis zijn, enkel voor nieuwe opleidingen kan een remgeld worden gevraagd.

3. Advies

De SERV vindt het een goede zaak dat Vlaanderen en Nederland nauw gaan samenwerken op het vlak van accreditatie omdat Nederland op dit ogenblik één van de koplopers is in de harmonisering van het Europese onderwijssysteem en een eigen accreditatieorganisatie heeft opgericht. Er is ook de gemeenschappelijke taal, er is groot vertrouwen in het kwaliteitszorgsysteem dat beide hebben uitgewerkt, en zijn er grote overeenkomsten in de werkwijze en benadering van kwaliteitszorg in het algemeen.

De SERV heeft toch volgende opmerkingen bij de werking van het accreditatieorgaan waarmee moet worden rekening gehouden bij de verdere concretisering van die werking:

- Er dient over gewaakt dat de kwaliteit van het hoger onderwijs in Vlaanderen behouden blijft doordat Vlaanderen voldoende controle houdt over de eigen opleidingen. Het accreditatieverdrag garandeert dit in voldoende mate, o.m. omdat de accreditatieorganisatie ten behoeve van de accreditatie van opleidingen van Vlaamse instellingen een beoordelingskader moet ontwikkelen en een toetsingskader voor nieuwe opleidingen ten behoeve van de toetsing van de generieke kwaliteitswaarborgen zoals die decretaal staan omschreven. Voordat de beoordelings- en toetsingskaders van toepassing worden in de Vlaamse Gemeenschap worden zij door de Vlaamse regering bekrachtigd;
- Een ander aandachtspunt is dat een accreditatiesysteem, nationaal of internationaal niet mag leiden tot een verstarring van het onderwijsaanbod. Onderwijscurricula moeten op regelmatige tijdstippen kunnen worden bijgestuurd en geactualiseerd in functie van actuele maatschappelijke behoeften, nieuwe ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, in technologie en wetenschap. Bij het uitwerken van een accrediteringssysteem moet daarom een balans gezocht worden tussen het vastleggen van minimum kwaliteitsvereisten enerzijds en genoeg ruimte voor creativiteit en innovatie anderzijds. Dit moet opgenomen worden in de accreditatiekaders. Maar dit alleen is niet voldoende. Daarom zouden ook externe experts moeten betrokken worden bij het accrediteringsproces, met name bij de visitatiepanels, in functie van hun expertise als afnemend veld van de betrokken opleidingen. De SERV vraagt aan de minister in welke zin informatie uit beroepsprofielen deel zal uitmaken van de kaders en welke de rol van de SERV daarbij zal zijn. In dat verband verwijst de SERV naar de passus uit het Vlaams werkgelegenheidsakkoord dat door de Vlaamse regering is goed gekeurd en waarin het volgende staat "De sociale partners engageren zich om binnen de SERV verder beroepenstructuren en beroeps(competentie)profielen te ontwikkelen voor o.m. onderwijs- en opleidingsverstrekkers, voor EVC, en competentiecentra. Voor het hoger onderwijs wordt een veralgemeende benadering uitgewerkt in het kader van Bologna. De overheid garandeert extra middelen voor de (uitgebreide) beroepsprofielenwerking. De interprofessionele sociale partners engageren zich tot een verdere betrokkenheid van hun sectorale geledingen bij de SERV-profielenwerking en zullen beroepsverenigingen sensibiliseren met het oog op actieve betrokkenheid bij het ontwikkelen beroeps(competentie)profielen (bv. voor welbepaalde beroepen die een opleiding op niveau hoger onderwijs veronderstellen)."

Voor het hoger onderwijs hebben de sociale partners binnen de SERV er zich toe geëngageerd om via wetenschappelijk onderzoek te laten bepalen welk format en welke werkwijze hiervoor pragmatisch het meest aangewezen zou zijn.

- De SERV verwijst ook naar mogelijke culturele/normelijke verschillen tussen Vlaanderen en Nederland (bv aangezien RO verschillend is zal ook de beroepsuitoefening van een architect verschillen vertonen) en vraagt naar de wijze van omgaan hiermee;
- Hierbij aansluitend is het ook belangrijk dat men waakt over de brede maatschappelijke relevantie van de opleidingen. De Vlaamse regering heeft hiervoor decretaal voorzien dat naast de kwaliteitstoetsing door het Nederlands Vlaams Accreditatieorgaan (NVAO), een nieuwe opleiding ook onderworpen wordt aan een macrodoelmatigheidstoets. Vanuit het perspectief van een doelmatige besteding van publieke middelen zal men telkens nagaan of er niet te veel overlappings zijn met het huidige aanbod van opleidingen, of er voldoende vraag is naar afgestudeerden van zo'n opleiding en of ze wel maatschappelijk relevant genoeg is. Deze macrodoelmatigheidstoets is een goede zaak, gezien de toch al grote versnippering van het Vlaamse onderwijslandschap. Niet alleen voor nieuwe opleidingen, maar ook voor het reeds bestaande opleidingsaanbod zou er zoveel mogelijk synergie nagestreefd moeten worden in het opleidingsaanbod. Wat de toets op de maatschappelijke relevantie betreft, stelt de SERV dezelfde vraag i.v.m. de beroepsprofielen en de rol van de SERV als bij de accreditatiekaders;
- De instellingen zullen moeten betalen voor de accreditatie en de toets nieuwe opleidingen (art. 15). De SERV is van oordeel dat de gewone accreditatie zoals ze nu voorligt voor het bestaande aanbod kosteloos zou moeten gebeuren. De facto is de accreditatie immers al een zware kost voor de instellingen in termen van mensen en middelen die moeten worden ingezet voor de voorbereiding. De SERV vindt dat enkel voor de toets nieuwe opleidingen een remgeld dient betaald te worden.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 36.392/1

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 12 januari 2004 door de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming verzocht haar, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende goedkeuring van het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en het Vlaamse hoger onderwijs ondertekend te Den Haag op 3 september 2003", heeft op 22 januari 2004 het volgende advies gegeven:

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt tot goedkeuring van het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en het Vlaamse hoger onderwijs, ondertekend te Den Haag op 3 september 2003.

Dit verdrag houdt de oprichting in van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie. Deze accreditatieorganisatie heeft als taak zowel de Nederlandse als de Vlaamse opleidingen in het hoger onderwijs te accrediteren of, in voorkomend geval, te onderwerpen aan de toets nieuwe opleiding. Voor de Vlaamse Gemeenschap is deze accreditatieorganisatie aldus het accreditatieorgaan bedoeld in artikel 56 van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

Het verdrag regelt ook de inrichting en organisatie van de Accreditatieorganisatie, de wijze waarop de organisatie haar taak moet uitvoeren, alsook de financiering van de organisatie.

2. Gelet op de relatieve onveranderlijkheid van een verdrag ⁽¹⁾, verdient het aanbeveling in een verdrag slechts die bepalingen op te nemen die op het internationaal vlak bij onderlinge overeenkomst tussen de verdragsluitende partijen dienen te worden vastgesteld. Bepalingen waarvan het vaststellen aan de verschillende verdragspartijen kan worden overgelaten, dienen zo veel als mogelijk uit de verdragsteksten te worden geweerd.

Het verdrag waarvan het voorgelegde ontwerp de goedkeuring beoogt, bevat een aantal bepalingen die opdrachten bevatten voor de Vlaamse minister bevoegd voor hoger onderwijs (zie de artikelen 5, 2° en 5°, 12, 15 en 17) of voor de Vlaamse regering (artikel 10, 3°). Een aantal van deze opdrachten betreffen het nemen van

---

⁽¹⁾ Krachtens artikel 56 van het verdrag van Wenen van 23 mei 1969 inzake het verdragenrecht, goedgekeurd bij de wet van 10 juni 1992, is bij een verdrag dat geen bepalingen bevat aangaande zijn beëindiging en niet voorziet in opzegging of terugtrekking, opzegging of terugtrekking niet toegelaten, tenzij a) vaststaat, dat de partijen de bedoeling hadden de mogelijkheid van opzegging of terugtrekking toe te laten of, b) het recht op opzegging of terugtrekking uit de aard van het verdrag kan worden afgeleid. Indien opzegging of terugtrekking mogelijk is, dient het voornemen daartoe ten minste twaalf maanden tevoren kenbaar te worden gemaakt.

36.392/1

reglementaire besluiten, namelijk het regelen van de rechtspositie van de Vlaamse leden van het Bestuur van de Accreditatieorganisatie, de bekrachtiging van de beoordelingskaders, het bepalen van de tarieven voor het verlenen van accreditaties.

Door hun opneming in het verdrag en door de relatieve onveranderlijkheid van de verdragsbepalingen zouden deze bevoegdheidstoewijzingen van de kant van de Vlaamse Gemeenschap in beginsel niet eenzijdig meer gewijzigd kunnen worden ⁽²⁾.

Aangezien het in de eerste plaats zaak van de bevoegde organen van de Vlaamse Gemeenschap is om met inachtneming van de terzake toepasselijke beginselen op elk gewenst moment te bepalen welke bevoegdheden op welk niveau worden uitgeoefend, is het ten eerste aan te bevelen dergelijke bevoegdheidstoewijzingen niet in het verdrag op te nemen. Dat kan eenvoudig door, bijvoorbeeld wat de bekrachtiging van de beoordelingskaders betreft, in het verdrag te bepalen dat deze kaders voor de Vlaamse Gemeenschap zullen worden bekrachtigd door het daartoe in de interne rechtsorde aangewezen orgaan.

3. Luidens artikel 1, tweede lid, van het verdrag kunnen de verdragsluitende partijen, elk voor zich ⁽³⁾ doch na overleg, de Accreditatieorganisatie belasten met bijkomende opdrachten die de hoofdpdracht ondersteunen of aanvullen.

Het toekennen van deze bijkomende opdrachten dient uiteraard te gebeuren in overeenstemming met de internrechtelijke regelgeving, wat betekent dat daarover in eerste instantie door de decreetgever moet worden beslist, maar dat ook de regering daartoe kan worden gemachtigd.

⁽²⁾ Overeenkomstig artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, is het de regering als zodanig die de verordeningen maakt en de besluiten neemt die voor de uitvoering van de decreten nodig zijn. En uit de artikelen 68, 69 en 87, § 1, van diezelfde bijzondere wet volgt dat de regering zelf haar werkwijze regelt en dat zij, onverminderd de door haar zelf toegestane delegaties, collegiaal beraadslaagt. Op grond van de tekst van het verdrag echter zou, wat de aan de minister toegewezen bevoegdheden betreft, de regering geen beslissingsrecht meer hebben en ook niet meer kunnen terugkomen op de delegatie aan de minister. Dat kan bezwaarlijk in overeenstemming geacht worden met de voornoemde bepalingen van de bijzondere wet.

⁽³⁾ Zie artikel 15, derde lid, van het verdrag.

4. In het licht van het legaliteitsbeginsel in onderwijszaken kan het bepalen van de tarieven voor het verlenen van de accreditatie en voor het uitvoeren van de toets nieuwe opleiding, door de decreetgever niet zonder meer aan de regering - laat staan aan de minister -, worden overgelaten (zie artikel 15 van het verdrag).

Deze tarieven kunnen worden beschouwd als een essentieel element van de regeling van de inrichting, erkenning en subsidiëring van het (hoger) onderwijs. De accreditering is immers een noodzakelijke voorwaarde voor het kunnen verlenen van de graden van bachelor en master.

Om in overeenstemming te zijn met artikel 24, § 5, van de Grondwet, zou deze delegatie door de decreetgever beperkt dienen te worden, bijvoorbeeld door minima en maxima te bepalen of criteria voorop te stellen op grond waarvan de tarieven moeten worden vastgesteld.

36.392/1

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT, J. SMETS,	staatsraden,
	A. SPRUYT,	assessor van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. W. PAS, auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A. BECKERS

M. VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de minister-president van de Vlaamse regering, de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming en de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming en de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

Het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en het Vlaamse hoger onderwijs ondertekend te Den Haag op 3 september 2003, zal volkomen gevolg hebben.

Artikel 3

De Vlaamse regering kan met inachtnaam van artikel 1, 2., van hetzelfde verdrag de Accreditatieorganisatie belasten met volgende aanvullende opdrachten :

- 1° studie en advies inzake kwaliteitszorg in het hoger onderwijs ;
- 2° studie en advies inzake de samenwerking tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse

Gemeenschap op het vlak van het hoger onderwijs in het algemeen.

Artikel 4

§ 1. De in artikel 15, 1., van hetzelfde verdrag bedoelde tariefbepaling houdt rekening met volgende beginselen :

- 1° het tarief voor de accreditatie van een opleiding bedraagt per opleiding ten minste 500 en ten hoogste 1.000 euro ;
- 2° het tarief voor de toets nieuwe opleiding bedraagt per opleiding ten minste 5.000 en ten hoogste 10.000 euro.

§ 2. De in § 1 bedoelde bedragen kunnen jaarlijks worden geïndexeerd.

De Vlaamse regering bepaalt de wijze waarop deze indexering wordt toegepast.

Brussel, 20 februari 2004.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

Marleen VANDERPOORTEN

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government,

Patricia CEYSENS

BIJLAGE

VERDRAG TUSSEN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP VAN BELGIË
EN
HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN
INZAKE
DE ACCREDITATIE VAN OPLEIDINGEN BINNEN HET
VLAAMSE EN NEDERLANDSE HOGER ONDERWIJS

De Vlaamse Gemeenschap van België
en
het Koninkrijk der Nederlanden,
hierna te noemen: de Verdragsluitende Partijen,

Overwegende dat:

de Verdragsluitende Partijen de uitdrukkelijke wens hebben geuit te komen tot een Accreditatieorganisatie die zowel Nederlandse als Vlaamse opleidingen binnen het hoger onderwijs zal accrediteren;

een accreditatieorgaan bij de Nederlandse Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek is ingesteld;

het wenselijk is dat die Accreditatieorganisatie naar Nederlands en Belgisch recht over de bevoegdheden beschikt die noodzakelijk of nuttig zijn voor de vervulling van haar opdracht, binnen de grenzen die daarvoor zijn gesteld in dit Verdrag en de nationale regelgeving;

de Verdragsluitende Partijen ieder voor hun eigen hoger onderwijs verantwoordelijk blijven voor de inrichting en de kwaliteit van dat onderwijs;

de Verdragsluitende Partijen de wederzijdse grondwettelijke vrijheden van het onderwijs volledig respecteren en dat dit Verdrag slechts binnen die kaders uitgelegd kan worden;

Zijn het volgende overeengekomen:

Hoofdstuk 1

Accreditatieorganisatie en Opdracht

Artikel 1

1. De Verdragsluitende Partijen belasten de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, hierna te noemen de Accreditatieorganisatie, met de taak zowel Nederlandse als Vlaamse opleidingen binnen het hoger onderwijs een toets nieuwe opleiding te laten ondergaan of te accrediteren overeenkomstig de regels die bij of krachtens Nederlandse wet respectievelijk Vlaams decreet zijn gesteld.

2. De Verdragsluitende Partijen kunnen, na overleg, de Accreditatieorganisatie belasten met opdrachten die de opdracht, bedoeld in het eerste lid, ondersteunen of aanvullen.

3. De Vlaamse Gemeenschap van België wijst de Accreditatieorganisatie, bedoeld in het eerste lid, als accreditatieorgaan aan in de zin van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

4. De zetel van de Accreditatieorganisatie is gelegen in Den Haag.

Artikel 2

1. De Accreditatieorganisatie heeft rechtspersoonlijkheid naar Nederlands recht.

2. De Accreditatieorganisatie kan overeenkomstig Nederlandse wetgeving besluiten nemen naar Nederlands recht en overeenkomstig Vlaamse wetgeving administratieve rechtshandelingen stellen naar Belgisch recht.

Artikel 3

1. De Nederlandse Minister bevoegd voor hoger onderwijs, hierna te noemen "de Nederlandse Minister" en de Vlaamse Minister bevoegd voor hoger onderwijs, hierna te noemen "de Vlaamse Minister" vormen samen het Comité van Ministers.

2. Het Comité van Ministers heeft de bevoegdheden zoals omschreven in dit Verdrag.

Hoofdstuk 2**Inrichting Accreditatieorganisatie***Artikel 4*

De Accreditatieorganisatie bestaat in ieder geval uit een Bestuur en een Adviesraad.

Artikel 5

1. Het Bestuur bestaat uit ten hoogste vijftien leden, waaronder een voorzitter en een vice-voorzitter.

2. Het Comité van Ministers benoemt de bestuursleden, waarvan 60% door de Nederlandse Minister en 40% door de Vlaamse Minister wordt voorgedragen.

3. De benoeming van de bestuursleden geschiedt voor een periode van vier jaar. Een bestuurslid kan na die periode eenmaal worden herbenoemd voor een periode van ten hoogste vier jaar.

4. Het Comité van Ministers benoemt de voorzitter en vice-voorzitter voor een periode van vier jaar.

5. De Vlaamse Minister en Nederlandse Minister regelen elk voor de door hen voorgedragen bestuursleden de rechtspositionele voorwaarden waaronder zij hun taak verrichten, waarbij de rechtsbescherming in ieder geval wordt geregeld overeenkomstig het desbetreffende nationale recht.

6. Het Comité van Ministers kan een bestuurslid slechts schorsen of ontslaan wegens onbekwaamheid voor het vervullen van de functie, wegens kennelijke nalatigheid dan wel wegens andere zwaarwegende in de persoon van de betrokkene gelegen redenen. Geschorste of ontslagen bestuursleden kunnen tegen deze beslissing procederen bij de bevoegde nationale gerechten. Ontslag vindt voorts plaats op eigen verzoek van een bestuurslid.

7. Voor de bestuursleden van de Accreditatieorganisatie die op het moment van inwerkingtreding van dit Verdrag door de Nederlandse Minister zijn benoemd, gelden de benoemingsperiode en overige rechtspositionele voorwaarden zoals die bij hun benoeming zijn vastgesteld. Voor de verhouding in de voordracht van nieuwe bestuursleden na de datum van inwerkingtreding van het Verdrag gelden de bestuursleden, bedoeld in de eerste volzin, als leden die door de Nederlandse Minister zijn voorgedragen.

Artikel 6

1. De bestuursleden zijn deskundig op het gebied van het hoger onderwijs, de beroepspraktijk van het hoger onderwijs, wetenschappelijk onderzoek of op het gebied van de kwaliteitszorg.

2. Een bestuurslid vervult geen andere functies die ongewenst zijn met het oog op een goede vervulling van zijn functie of de handhaving van zijn onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin.

Artikel 7

1. Het Bestuur wordt geregeld door een Bestuursreglement. Het Bestuursreglement treft ten minste op de volgende punten een regeling:

- a. het voorzien in een Dagelijks Bestuur, waarbij de benoeming van de leden, waaronder de voorzitter en de vice-voorzitter, overeenkomstig artikel 5, tweede lid, geschiedt,
- b. het voorzien in een bureau,
- c. het aanvaarden van een nevenfunctie door een bestuurslid anders dan uit hoofde van het lidmaatschap van het Bestuur van de Accreditatieorganisatie,
- d. de wijze van openbaarmaking van nevenfuncties, en
- e. de samenstelling, benoeming, herbenoeming en benoemingsperiode van de leden van de Adviesraad.

2. Het Bestuur is bevoegd tot vaststelling en wijziging van het Bestuursreglement. Bij een wijziging van het Bestuursreglement dienen ten minste 2/3 van het aantal benoemde bestuursleden in te stemmen met de beoogde wijziging.

3. Het eerste Bestuursreglement zoals zal gelden bij de inwerkingtreding van dit Verdrag, wordt toegevoegd aan dit Verdrag, zonder dat het een onderdeel uitmaakt van dit Verdrag.

Artikel 8

De Adviesraad heeft tot taak de Accreditatieorganisatie gevraagd of ongevraagd te adviseren over het algemene beleid van de Accreditatieorganisatie.

Hoofdstuk 3

Uitvoering taak Accreditatieorganisatie

Artikel 9

De Accreditatieorganisatie oordeelt binnen de termijnen en met inachtneming van de vormen en procedures zoals omschreven bij of krachtens Nederlandse wet of Vlaams decreet.

Artikel 10

1. De Accreditatieorganisatie wordt gemachtigd om ten behoeve van de accreditatie van opleidingen van Vlaamse instellingen een beoordelingskader te ontwikkelen, desgevallend per opleiding of per groep van opleidingen. Dit beoordelingskader toetst wat het Vlaamse hoger onderwijs betreft de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen in de zin van het decreet.
2. De Accreditatieorganisatie wordt gemachtigd om ten behoeve van de toets nieuwe opleiding voor nieuwe opleidingen van Vlaamse instellingen een toetsingskader te ontwikkelen, desgevallend per opleiding of per groep van opleidingen. Dit toetsingskader toetst wat het Vlaamse hoger onderwijs betreft of de voorgestelde nieuwe opleiding kan beantwoorden aan de toets inzake de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen in de zin van het decreet.
3. Voordat de beoordelings- en toetsingskaders van toepassing worden in de Vlaamse Gemeenschap worden zij door de Vlaamse regering bekrachtigd.

Artikel 11

1. Afgestudeerden van een door de Accreditatieorganisatie geaccrediteerde Nederlandse of Vlaamse opleiding worden geacht over een gelijkwaardig getuigschrift te beschikken als de afgestudeerden van een overeenkomstige Vlaamse respectievelijk Nederlandse geaccrediteerde opleiding, indien dat getuigschrift binnen het gevolgde hoger onderwijs recht geeft op doorstroming naar een andere opleiding binnen dat hoger onderwijs. Het getuigschrift wordt geacht gelijkwaardig te zijn voor zover het betreft de toelatingseisen in het kader van de doorstroom naar een andere Nederlandse of Vlaamse geaccrediteerde opleiding voor hoger onderwijs.

2. Eventuele aanvullende eisen die gelden voor de toelating tot een geaccrediteerde opleiding, blijven op de afgestudeerden, bedoeld in het eerste lid, op dezelfde wijze van toepassing als voor personen die op een andere wijze toelating tot de opleiding willen verkrijgen.

3. Het eerste en tweede lid is van overeenkomstige toepassing op opleidingen waarvan de Accreditatieorganisatie heeft geoordeeld dat ze met positief gevolg de toets nieuwe opleiding hebben ondergaan.

Artikel 12

1. Indien naar het oordeel van het Comité van Ministers de Accreditatieorganisatie zijn taak ernstig verwaarloost, kan het Comité de noodzakelijke voorzieningen treffen.

2. De Vlaamse Minister stelt het Vlaamse parlement en de Nederlandse Minister stelt de Nederlandse Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal onverwijld in kennis van de door het Comité van Ministers getroffen voorzieningen, bedoeld in het eerste lid.

Hoofdstuk 4

Financiële bepalingen

Artikel 13

1. De vaststelling en wijziging van de onderstaande documenten behoeven de goedkeuring van het Comité van Ministers:
  - a. het Bestuursreglement,
  - b. de begroting,
  - c. de jaarrekening, en
  - d. het jaarverslag.
2. Het Comité van Ministers kan slechts zijn goedkeuring onthouden indien de documenten, genoemd in het eerste lid, in strijd met het recht of het algemeen belang zijn vastgesteld.
3. In geval van een geschil over een besluit als bedoeld in het tweede lid kunnen het Comité van Ministers en de Accreditatieorganisatie op grond van een arbitrageovereenkomst het geschil laten beslechten.

Artikel 14

De Verdragsluitende Partijen stellen aan de Accreditatieorganisatie voor uitvoering van haar opdracht de benodigde financiële middelen ter beschikking in een zodanige regeling dat het Koninkrijk der Nederlanden 60% en de Vlaamse Gemeenschap van België 40% van de kosten draagt.

Artikel 15

1. Na overleg met de Accreditatieorganisatie, bepaalt elke Minister de tarieven die de Accreditatieorganisatie hanteert voor het verlenen van de accreditatie en voor het uitvoeren van de toets nieuwe opleiding voor de opleidingen waarvoor zij verantwoordelijk zijn.

2. De inkomsten die de Accreditatieorganisatie ingevolge het eerste lid genereert, worden, voor zover het Comité van Ministers hier geen maximum aan heeft gesteld, beschouwd als een onderdeel van de door de respectieve partij beschikbaar gestelde financiering.

3. Aanvullende opdrachten als bedoeld in artikel 1, tweede lid, die slechts door één van de Verdragsluitende Partijen aan de Accreditatieorganisatie wordt opgedragen, worden enkel en alleen door deze partij gefinancierd en vallen niet onder de verhouding, bedoeld in artikel 14.

Hoofdstuk 5 Slotbepalingen

Artikel 16

Elk geschil tussen de Verdragsluitende Partijen over de uitleg en de toepassing van het Verdrag, dat niet door onderhandelingen kan worden opgelost, kan op verzoek van één der Verdragsluitende Partijen ter beslissing worden voorgelegd aan een gerecht van drie arbiters. De bepalingen over de samenstelling en procedure van het gerecht zijn opgenomen in de Bijlage bij dit Verdrag, die een geïntegreerd onderdeel vormt van dit Verdrag.

Artikel 17

Het Comité van Ministers stelt binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van dit Verdrag en vervolgens telkens na vier jaar een verslag op over de werking en het functioneren van de Accreditatieorganisatie. De Nederlandse Minister zendt deze verslagen naar het Nederlandse parlement en de Vlaamse Minister naar het Vlaamse parlement.

Artikel 18

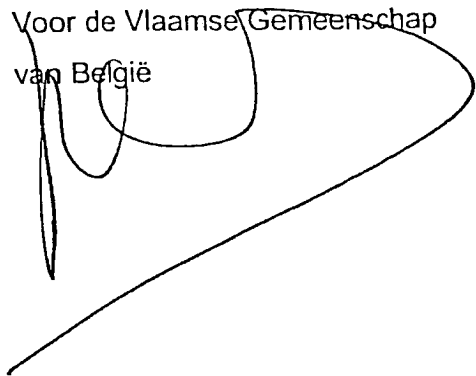
Dit Verdrag treedt in werking met ingang van de eerste dag van de tweede maand, volgend op de datum waarop de Verdragsluitende Partijen elkaar schriftelijk hebben medegedeeld dat aan de constitutionele eisen is voldaan.

Artikel 19

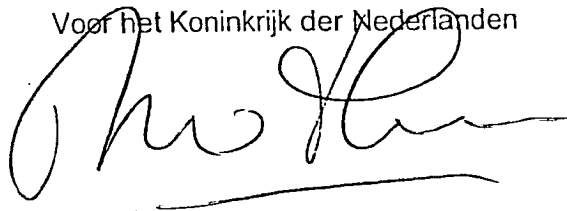
Dit Verdrag is van toepassing op het Europese deel van het Koninkrijk der Nederlanden.

GEDAAN te *Den Haag*, op *2 september 2003*
in tweevoud.

Voor de Vlaamse Gemeenschap
van België

A large, stylized handwritten signature in black ink, consisting of a large loop and a long horizontal stroke.

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

A handwritten signature in black ink, featuring a large, flowing 'P' and 'H' followed by a horizontal line.A second handwritten signature in black ink, appearing as a series of vertical and diagonal strokes.

Bijlage - Samenstelling en procedure van het gerecht, bedoeld in artikel 16

1. Het gerecht, bedoeld in artikel 16 van dit Verdrag, bestaat uit drie arbiters, van wie elke Verdragsluitende Partij er één benoemt. De twee aldus gekozen arbiters bereiken overeenstemming over de derde arbiter. Deze derde arbiter mag geen onderdaan zijn of in dienst zijn van het Koninkrijk der Nederlanden of het Koninkrijk België. Elk van de Verdragsluitende Partijen wijst een arbiter aan binnen een termijn van dertig dagen vanaf de datum waarop één van de Verdragsluitende Partijen van de andere Partij een diplomatieke nota heeft ontvangen waarin om een scheidsrechtelijke beslissing wordt verzocht. Over de derde arbiter wordt binnen een volgende termijn van dertig dagen overeenstemming bereikt. Indien één van de Verdragsluitende Partijen haar eigen arbiter niet aanwijst binnen de termijn van dertig dagen of indien over de derde arbiter niet binnen de genoemde termijn overeenstemming is bereikt, kan de Secretaris-Generaal van het Permanente Hof van Arbitrage door één van de Partijen worden verzocht een arbiter of arbiters te benoemen.

2. Het gerecht regelt zijn eigen werkwijze.

3. Het gerecht beslist bij meerderheid van stemmen.

4. De kosten van het gerecht worden door beide Verdragsluitende Partijen, elk voor de helft, gedragen. Elke Verdragsluitende Partij draagt de kosten van zijn vertegenwoordiging in het geding.

TOELICHTENDE NOTA

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

Hoger onderwijs van hoge kwaliteit is van essentieel belang voor de ontwikkeling van onze kennisintensieve samenlevingen. Als gevolg van de internationalisering ondergaat het hoger onderwijs in Nederland en Vlaanderen, en de meeste andere landen in Europa, grote veranderingen. De mobiliteit op de arbeidsmarkt neemt toe, maar ook studenten kiezen meer en meer voor internationale leerroutes. De (internationale) transparantie van de opleidingen en onafhankelijke kwaliteitsborging van het hoger onderwijs in Nederland en Vlaanderen is daarom van groot belang. Een goed functionerend en internationaal erkend stelsel van accreditatie is een absolute voorwaarde om de internationale vergelijkbaarheid van het hoger onderwijs te bevorderen.

Het begrip 'accreditatie' duidt op het verlenen van een 'keurmerk' dat aangeeft dat aan bepaalde kwalitatieve maatstaven wordt voldaan. Accreditatie draagt bij aan een verdere ontwikkeling van de kwaliteitszorg gericht op onafhankelijkheid en transparantie. Er ontstaat een grotere eenduidigheid in het kwaliteitsoordeel: een accreditatie markeert een duidelijk onderscheid tussen opleidingen die wel en die niet aan de kwalitatieve maatstaven voldoen. Bovendien waarborgt het accreditatieproces een heldere onderbouwing van het oordeel op basis van vooraf gestelde kwaliteitseisen. Door een onafhankelijke positionering van de Accreditatieorganisatie wordt gewaarborgd dat het kwaliteitsoordeel onafhankelijk van instellingen en overheid plaatsvindt. Dit komt zowel de geloofwaardigheid van de beoordeling ten goede als de internationale herkenbaarheid.

Dit Verdrag heeft ten doel om te komen tot een Accreditatieorganisatie die zowel Nederlandse als Vlaamse opleidingen binnen het hoger onderwijs zal accrediten. Een internationale inbedding van de Accreditatieorganisatie levert een belangrijke bijdrage aan internationale vergelijkbaarheid en herkenbaarheid van het onderwijs.

2. Voorgeschiedenis

Bovengenoemde ontwikkelingen worden in veel landen in Europa onderkend en er wordt dan ook gestreefd een gemeenschappelijke lijn uit te zetten.

In 1999 ondertekenden de Ministers verantwoordelijk voor hoger onderwijs uit 29 Europese landen de Bologna-verklaring. Doel is het tot stand brengen van een Europese ruimte voor hoger onderwijs en het buiten Europa bevorderen van het Europees hoger onderwijsstelsel, rekening houdend met de verscheidenheid in nationale onderwijsstelsels. De kern van de Bologna-verklaring is het streven naar een grotere vergelijkbaarheid in het Europese hoger onderwijs, uitgaande van een onderwijssysteem van twee cycli, en naar Europese samenwerking inzake kwaliteitsgarantie.

In de bijeenkomst van 32 Europese Ministers van onderwijs in Praag op 19 mei 2001, is de vitale rol die kwaliteitsgarantiesystemen spelen bij het bevorderen van hoge kwaliteitsnormen en het vergemakkelijken van vergelijkbaarheid van kwalificaties in geheel Europa erkend. Onderstreept is het belang van Europese samenwerking op het terrein van kwaliteitszorg en bij de ontwikkeling van accreditatiesystemen in de verschillende landen met als doel (op termijn) erkenning van elkaars kwaliteitssystemen. Op 18 en 19 september 2003 zal een vervolg plaatsvinden in Berlijn.

In maart 2002 hebben Nederland en Vlaanderen in het kader van de Bologna follow up gezamenlijk in Amsterdam een internationale conferentie georganiseerd over de ontwikkeling in accreditatiesystemen en over internationalisering van de kwaliteitszorgsystemen. Op initiatief van Vlaanderen en Nederland neemt een aantal landen met vergelijkbare kwaliteitszorgsystemen deel aan het zogenaamde Joint Quality Initiative.

Nederland en Vlaanderen werken op het gebied van onderwijs op verschillende terreinen samen. Op het terrein van de kwaliteitszorg in het hoger onderwijs is al snel na de Bologna-verklaring besloten tot nauwe samenwerking met als oogmerk één gemeenschappelijke organisatie. In Nederland is dit tijdens de parlementaire behandeling van de wetgeving ter invoering van het

accreditatiestelsel met de Staten-Generaal gewisseld. In dat verband is aangegeven dat de Accreditatieorganisatie zoals geregeld in de Nederlandse wetgeving ook het accrediterend orgaan voor Vlaanderen zal zijn.

3. Verhouding tussen nationale wetgeving en verdrag

Het Verdrag laat de nationale bevoegdheden op het gebied van hoger onderwijs onverlet. Met het Verdrag wordt de bestaande Nederlandse Accreditatieorganisatie een gemeenschappelijke organisatie die zowel Nederlandse opleidingen accrediteert als Vlaamse opleidingen. De nieuwe naam van de Accreditatieorganisatie wordt: Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO).

De eisen waar een opleiding voor wat betreft kwaliteit en niveau aan moet voldoen en de te volgen procedures, worden voor beide landen afzonderlijk bij of krachtens wet of decreet vastgesteld (zie onderdeel 4 voor de verdere uitwerking hiervan). Dit geschiedt niet alleen omwille van het behoud van de nationale bevoegdheden, maar ook vanwege de verschillen in de stelsels van hoger onderwijs. Hoewel de kwaliteitseisen en procedures niet identiek zullen zijn, zijn er - vanuit de doelstelling van kwaliteitsborging en internationale vergelijkbaarheid - wel grote inhoudelijke overeenkomsten.

4. Accreditatiesysteem in Nederland en Vlaanderen

In Nederland is het accreditatiesysteem reeds ingevoerd. Accreditatie is het scharnierpunt in het hoger onderwijsstelsel. Aan accreditatie zijn belangrijke rechtsgevolgen verbonden: indien aan een opleiding accreditatie is verleend, is aan de opleiding een wettelijk beschermde graad verbonden (civiel effect), kunnen studenten aanspraak maken op studiefinanciering en hebben de instellingen – als de initiële opleiding wordt verzorgd door een bekostigde instelling – recht op bekostiging. Overigens bestaat voor nieuwe initiële opleidingen, te verzorgen door bekostigde instellingen, een aanvullende eis voor het ontstaan van rechtsgevolgen, de zogenaamde 'doelmatigheidstoets' door de Minister.

De accreditiekaders die de NVAO op grond van de Nederlandse wet moet vaststellen, maken onderscheid tussen het hoger beroepsonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs. Zij verschillen voor zover het de oriëntatie van de opleiding betreft. De procedures zijn verschillend voor bestaand onderwijsaanbod en nieuwe opleidingen. Voor het bestaande onderwijsaanbod geldt de volgende procedure: de instellingen voor hoger onderwijs dragen zorg voor een onafhankelijke kwaliteitsbeoordeling van hun opleidingen, zo veel mogelijk in samenwerking met instellingen die vergelijkbare opleidingen verzorgen. Daarbij worden de accreditiekaders in acht genomen. De NVAO valideert deze kwaliteitsbeoordeling en verleent – bij een positieve validering – accreditatie. Een opleiding moet elke zes jaar opnieuw worden geaccrediteerd door de NVAO. Besluit de NVAO dat een opleiding niet opnieuw in aanmerking komt voor accreditatie, dan verliest de instelling in beginsel voor die opleiding aanspraak op bekostiging, de bevoegdheid tot het verlenen van een wettelijk beschermde graad en verliezen de studenten op termijn aanspraak op studiefinanciering.

In Vlaanderen krijgt de NVAO een andere positie. De Vlaamse regering blijft een eigenstandige rol behouden bij het toekennen of instandhouden van de rechtsgevolgen. Meer concreet kan er door iedere belanghebbende beroep worden ingesteld tegen iedere beslissing van de NVAO en kan de Vlaamse regering in voorkomend geval beslissingen vernietigen.

Net zoals in Nederland is in Vlaanderen aan de verlening van accreditatie civiel effect verbonden. Hogeronderwijsinstellingen kunnen enkel bachelors- en mastersgraden uitreiken als de opleiding geaccrediteerd is. De accreditatie van een opleiding (of het welslagen van de toets nieuwe opleiding) is afhankelijk van een aantal generieke kwaliteitswaarborgen. De NVAO moet de aanwezigheid ervan nagaan op basis van het rapport van de externe evaluatie. De generieke kwaliteitswaarborgen zijn decretaal verankerd en verschillen naargelang het gaat om een bacheloropleiding in het hoger professioneel onderwijs, een bacheloropleiding in het academisch onderwijs en de master. In tegenstelling tot de Nederlandse situatie kent Vlaanderen geen equivalent van de HBO-master; twee cycli-hogeschoolopleidingen, voor zover ze worden ingericht door een hogeschool die deel uitmaakt van een associatie met een Vlaamse universiteit, zijn in Vlaanderen academische opleidingen.

5. Juridische vormgeving van de NVAO

Het Verdrag kent aan de NVAO rechtspersoonlijkheid toe naar Nederlands recht. Eén en ander stelt de NVAO aldus bijvoorbeeld in staat om autonoom een bepaald budget te beheren. Hierdoor is de NVAO bijvoorbeeld in staat zelf personeel in dienst te nemen in plaats van dat het personeel in dienst is van het Nederlandse Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen of werkzaam is op detacheringsbasis. Dit is ook wenselijk, gezien de specifieke werking en onafhankelijke positie van de organisatie. Om beleidseconomische redenen wordt deze rechtspersoonlijkheid slechts in Nederland georganiseerd.

Deze beleidseconomische eis wordt niettemin versterkt door een vereiste uit het Vlaamse structuurdecreet dat stelt dat de beslissingen van de NVAO in de interne rechtsorde beschouwd worden als administratieve rechtshandelingen. Tegen deze rechtshandelingen staat een georganiseerd annulatieberoep open bij de Vlaamse regering. Het Vlaamse Parlement vereist blijkens de memorie van toelichting bij het ontwerpdecreet dat, na uitputting van dit beroep, de gang naar de Belgische Raad van State kan worden gemaakt. Er wordt uitdrukkelijk gestipuleerd dat de NVAO bij het verlenen van een accreditatie of het doorvoeren van de toets nieuwe opleiding (en dus enkel en alleen in die specifieke functie) optreedt als openbaar bestuur naar Belgisch recht. De rechtspersoonlijkheid wordt naar Belgisch recht als een onontbeerlijk instrument voor het organiseren van dergelijk openbaar bestuur gezien. Zie verder daarover de memorie van toelichting bij het ontwerpdecreet.

II. ARTIKELEN

Artikel 5

Het Comité van Ministers benoemt de bestuursleden. Het Bestuur vormt één geheel en zal ook als één geheel besluiten nemen over de aanvragen om accreditatie en om een toets nieuwe opleiding. Er is hier in geen verschil of deze aanvragen Nederlandse of Vlaamse opleidingen betreffen.

Aan de benoeming van de bestuursleden gaat een voordracht vooraf. Belangrijk hierin is dat van de bestuursleden 60% door de Nederlandse Minister en 40% door de Vlaamse Minister wordt voorgedragen. Er is voor deze verhouding gekozen omdat is ingeschat dat dit de verhouding is van de hoeveelheid werk die de NVAO verricht voor Nederland respectievelijk voor Vlaanderen.

De benoemingsperiode is vier jaar. Daarna kan een bestuurslid terstond eenmaal worden herbenoemd. Bij de herbenoeming is de periode ten hoogste vier jaar. De toevoeging 'ten hoogste' is opgenomen met het oog op de continuïteit binnen het bestuur.

De rechtspositionele voorwaarden van een bestuurslid worden vastgesteld door de Minister die hem heeft voorgedragen. Dit betreft onder andere de vergoeding voor de verrichte werkzaamheden en de rechtsgang die voor het bestuurslid openstaat bij besluiten die de Minister in het kader van zijn rechtspositie neemt.

Artikel 7

Dit artikel regelt de verplichte onderwerpen die de NVAO in haar Bestuursreglement moet uitwerken. De inrichting daarvan en de taakafbakening tussen het Bestuur en het Dagelijks Bestuur zal de NVAO ook in haar Bestuursreglement regelen. Wel staat vast dat de voorzitter en de vice-voorzitter van het bestuur, dezelfde functie hebben binnen het dagelijks bestuur. Daarnaast is – door de verwijzing naar artikel 5, tweede lid – de verhouding tussen leden die door de Nederlandse respectievelijk Vlaamse minister zijn voorgedragen, binnen het dagelijks bestuur hetzelfde als binnen het gehele bestuur.

Daarnaast heeft de NVAO een bureau dat het Bestuur ondersteunt in het afhandelen van de aanvragen. De inrichting en de precieze taakomschrijving kan de NVAO naar eigen behoefte bepalen in het Bestuursreglement. Hoewel de Adviesraad zijn grondslag rechtstreeks in het Verdrag vindt (artikel 8), dient de NVAO zaken als de samenstelling van de Adviesraad verder zelf in te vullen in het Bestuursreglement.

De reden dat de NVAO deze onderwerpen zelf in het Bestuursreglement moet uitwerken is dat het noodzakelijk is dat de NVAO kan inspelen op de behoeften in de praktijk. Zo is het bijvoorbeeld van belang dat de Adviesraad wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van op dat moment representatieve belangengroeperingen. Voor Nederland kan daarbij gedacht worden aan de HBO-raad, het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO), de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb), het Platform van Aangewezen/Erkende Particuliere Onderwijsinstellingen (PAEPON) en de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU). Voor Vlaanderen is dat op dit moment bijvoorbeeld de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de studentenkoepelverenigingen in de zin van het decreet van 30 maart 1999 houdende subsidiëring van studenten- en leerlingkoepelverenigingen.

Omdat het Bestuursreglement op grond van artikel 13 van het Verdrag de goedkeuring van het Comité van Ministers nodig heeft, blijven de beide onderwijsministers hier wel hun invloed op houden. Indien het Comité van Ministers geen goedkeuring voor een wijziging geeft (de eerste goedkeuring wordt in ieder geval verleend bij de inwerkingtreding van dit verdrag), blijft de situatie bestaan zoals die daarvoor bestond.

Artikel 9

Dit artikel maakt duidelijk dat de wijze waarop de NVAO tot een besluit over de accreditatie of de toets nieuwe opleiding komt, bepaald blijft door de Nederlandse wet en het Vlaamse decreet. Wijzigingen in de Nederlandse en

Vlaamse wetgeving worden hier ook in begrepen. Concreet betekent dit dat de opleidingen van Nederlandse instellingen getoetst worden op de kwaliteitsaspecten die door de Nederlandse wet zijn vastgesteld en de opleidingen van Vlaamse instellingen op de kwaliteitsaspecten die door het Vlaamse decreet zijn vastgesteld. Ook de procedure voor een aanvraag om accreditatie of een toets nieuwe opleiding (bijvoorbeeld de documenten die overlegd moeten worden bij een aanvraag, de termijn waarbinnen de NVAO een besluit moet nemen, de rechtsgang die voor de instelling openstaat indien de instelling het niet eens is met het besluit) wordt door de Nederlandse wet respectievelijk het Vlaamse decreet bepaald. Uiteraard zullen Nederland en Vlaanderen met elkaar afstemmen om te komen tot zoveel mogelijk eenduidige procedures.

De rechtsgevolgen van de besluiten van de NVAO worden eveneens door de Nederlandse wet respectievelijk het Vlaamse decreet geregeld. Het gaat hier om zaken als bekostiging, graadverlening, maar bijvoorbeeld ook om de mogelijkheid van een herstelperiode na het verlies van accreditatie.

Voor de transnationale Universiteit Limburg (tUL) heeft dit tot gevolg dat die kan kiezen of zij haar opleidingen laat accrediteren op grond van de Nederlandse of Vlaamse wetgeving. Artikel 2 van het op 18 januari 2001 te Maastricht totstandgekomen Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de transnationale Universiteit Limburg (voor Nederland gepubliceerd in Trb. 2001, 38) bepaalt immers dat Nederland zal bevorderen dat aan de tUL niet het recht wordt onthouden om een getuigschrift uit te reiken aan studenten die het afsluitend examen van de opleiding kennistechnologie of de opleiding onderwijskunde met goed gevolg hebben afgelegd. Daarnaast bepaalt artikel 3 van dat Verdrag dat door de Vlaamse erkenning van de tUL die universiteit gerechtigd is academische opleidingen op het terrein van Biomedische wetenschappen, Wiskunde-informatica-kennistechnologie-ICT en Onderwijskunde. Daardoor is de tUL ook gerechtigd de daarop betrekking hebbende academische graden te verlenen. Heeft de tUL de bovengenoemde opleidingen laten accrediteren op grond van de Nederlandse kwaliteitsaspecten, dan blijft de tUL op grond van genoemd Verdrag ook naar Vlaams recht gerechtigd die opleidingen te verzorgen en academische graden te

verlenen. Het vergelijkbare geldt indien de tUL de opleidingen op grond van de Vlaamse kwaliteitsaspecten laat accrediteren. Dat heeft tot gevolg dat aan de studenten ook naar Nederlands recht een graad wordt verleend en dat die opleidingen in het Centraal register opleidingen blijven geregistreerd.

Artikel 10

Voor de bevoegdheid van de NVAO om accreditatie- en toetsingskaders voor opleidingen van Nederlandse instellingen vast te stellen, is in de Nederlandse wet reeds een grondslag opgenomen. Voor de vaststelling van beoordelingskaders van opleidingen van Vlaamse instellingen, is de bevoegdheid daartoe in dit artikel verankerd.

Artikel 11

Eén van de belangrijkste doelen van de Bologna-verklaring is geweest om te komen tot meer mobiliteit van studenten. De landen die deze verklaring hebben ondertekend, hebben erkend dat één van de voorwaarden hiervoor was dat het kwaliteitsniveau van opleidingen onderling vergeleken kon worden.

Dit artikel is de uitkomst van de door Nederland en Vlaanderen na de Bologna-verklaring ingezette samenwerking bij de uitwerking van de kwaliteitsaspecten die bij de accreditatieverlening worden getoetst en die daarna heeft geleid tot de gemeenschappelijke Nederlands-Vlaamse organisatie die na de inwerkingtreding van dit Verdrag opleidingen gaat accrediteren. Dit artikel leidt er namelijk toe dat Nederlandse en Vlaamse getuigschriften als gelijkwaardig kunnen worden beschouwd voor zover het de toelating tot een opleiding betreft. Indien een hoger onderwijsgetuigschrift toegang geeft tot een opleiding binnen het hoger onderwijs in Nederland respectievelijk Vlaanderen geeft dat eveneens toegang tot een overeenkomstige opleiding binnen het hoger onderwijs in Vlaanderen respectievelijk Nederland. Dit betekent concreet dat als een student na het behalen van zijn getuigschrift van een geaccrediteerde opleiding in Nederland wil doorstromen naar een geaccrediteerde opleiding in Vlaanderen, deze student wat betreft de toelatingseisen tot die opleiding een gelijkwaardige positie heeft als andere studenten met een overeenkomstig getuigschrift die die

geaccrediteerde opleiding in Vlaanderen willen volgen. Zo zal een getuigschrift van een hbo-bacheloropleiding dat in Nederland respectievelijk Vlaanderen toegang geeft tot een wo-masteropleiding ook in Vlaanderen respectievelijk Nederland toegang geven. Indien er naast het betreffende getuigschrift ook andere toelatingsvoorwaarden gesteld kunnen worden, gelden die eveneens in deze situatie.

Voor de duidelijkheid: het als gelijkwaardig beschouwen van elkaars getuigschrift, betekent niet dat er sprake is van één accreditatie die rechtsgevolgen heeft in de rechtsorde van zowel Nederland als Vlaanderen. De rechtsgevolgen van de accreditatie blijven zowel door de Nederlandse respectievelijk de Vlaamse wetgeving geregeld, te weten graadverlening en studiefinanciering en – voor zover van toepassing – bekostiging van de instelling die de geaccrediteerde opleiding verzorgt.

Artikel 12

Deze bepaling maakt ingrijpen door het Comité van Ministers mogelijk in geval van ernstige verwaarlozing van de accreditatietaak, waarbij ontwrichting van de uitoefening van die taak dreigt. De bepaling is vanwege de onvoorziene omstandigheden waarin het toegepast zou kunnen worden, noodzakelijkerwijs ruim geformuleerd. Het ingrijpen kan bijvoorbeeld inhouden dat het Comité van Ministers de taak die aan de Accreditatieorganisatie is opgedragen, zelf uitvoert. Het kan echter ook inhouden dat een andere organisatie de taak krijgt opgedragen. De getroffen voorzieningen dienen van tijdelijke aard te zijn. Krijgen de voorzieningen een permanent karakter dan ligt het voor de hand de taakuitvoering door de Accreditatieorganisatie te heroverwegen.

Toepassing van dit instrument is een ultimum remedium. Alle andere middelen om tot een verbetering van de situatie te komen moeten zijn uitgeput en er moet ook geen zicht zijn op verbetering vanwege de Accreditatieorganisatie zelf.

Artikelen 14 en 15

De verhouding in de bijdrage in de financiële middelen van de NVAO is 60% vanuit Nederland en 40% vanuit Vlaanderen. De reden van deze

verhouding is dezelfde als de verhouding binnen het Bestuur (zie de toelichting bij artikel 5). De Nederlandse structurele bijdrage aan de NVAO bedraagt ten hoogste € 3.400.000 per jaar, zijnde zestig procent van de gezamenlijke Belgische en Nederlandse bijdrage. Indien loon- en prijsbijstellingen voor het hoger onderwijsveld in Nederland aan de orde zijn, geldt dit onverkort voor de Nederlandse jaarlijkse bijdrage aan de NVAO.

De tarieven worden door de afzonderlijke Ministers bevoegd voor hoger onderwijs vastgesteld. Hoewel de beide Ministers bij de vaststelling uiteraard zullen afstemmen, kunnen er verschillen optreden die onder andere veroorzaakt kunnen worden door de verschillen tussen Nederland en Vlaanderen in de bekostiging van de instellingen.

Artikel 16

Deze bepaling is een standaardbepaling over arbitrage. Vanzelfsprekend zal een beroep op dit artikel als ultimum remedium gehanteerd worden in uiterste situaties.